

TÔN GIÁO HỌC ĐẠI CƯƠNG

1. Mã học phần: PHI1050

2. Số tín chỉ: 03 tín chỉ

3. Môn học tiên quyết: PHI1004

4. Ngôn ngữ giảng dạy: Tiếng Việt

5. Giảng viên

5.1. Trần Thị Kim Oanh: PGS, TS., Khoa Triết học – Trường Đại học Khoa học XH và NV (ĐHQGHN)

5.2. Nguyễn Hữu Thụ: TS., Khoa Triết học – Trường Đại học Khoa học XH và NV (ĐHQGHN)

5.3. Vũ Văn Chung: ThS., Khoa Triết học – Trường Đại học Khoa học XH và NV (ĐHQGHN)

6. Mục tiêu học phần

- *Kiến thức:* Cung cấp cho sinh viên những hiểu biết cơ bản nhất tôn giáo: nguồn gốc ra đời, bản chất, các đặc điểm, nội dung giáo lý của một số tôn giáo thế giới lớn và sự hiện diện của chúng ở Việt Nam.

- *Kỹ năng:* Nhằm xây dựng ở sinh viên kỹ năng nhìn nhận đúng những vấn đề của niềm tin tôn giáo, phân biệt được các quan điểm khác nhau về tôn giáo cũng như các tôn giáo với nhau

- *Thái độ:* cư xử đúng mực với các hiện tượng tôn giáo trong xã hội, đánh giá khách quan về chúng

7. Chuẩn đầu ra của học phần

- *Về kiến thức:* Nắm được một cách cơ bản phương pháp nghiên cứu của Tôn giáo học.

Hiểu được bản chất, nguồn gốc, kết cấu và một số chức năng cơ bản của tôn giáo cũng như tiến trình ra đời và phân loại tôn giáo.

Nắm được một số tín ngưỡng và tôn giáo Việt Nam (Sự ra đời, đặc trưng, sự thờ cúng, v.v.); sự ra đời, giáo lý cơ bản của một số tôn giáo thế giới cũng như sự du nhập của nó vào Việt Nam như: Phật giáo, Kitô giáo, Islam.

Nắm được cơ sở lý luận và thực tiễn của chính sách đối với tôn giáo ở Việt Nam hiện nay và những nội dung cơ bản của chính sách tự do tín ngưỡng, tôn giáo.

- *Về kỹ năng*: Có thể vận dụng kiến thức đã học để khảo sát một tín ngưỡng, tôn giáo cụ thể.

Có thể vận dụng lý luận để giải thích về những vấn đề thực tiễn cụ thể của tôn giáo thuộc những khía cạnh cơ bản của tôn giáo học.

Có thể nhận diện những giá trị và hạn chế của tôn giáo và xác định được vai trò của tôn giáo trong đời sống xã hội.

Có thể phân tích, đánh giá việc thực hiện chính sách đối với tôn giáo ở một địa phương cụ thể.

- *Về thái độ*: Có thái độ khách quan khoa học đối với tôn giáo.

Có thái độ trân trọng những giá trị của tôn giáo và phê phán sự lợi dụng tôn giáo cùng mê tín hủ tục.

Tôn trọng quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo và không tín ngưỡng, tôn giáo.

8. Phương pháp kiểm tra đánh giá

+ Điểm chuyên cần chăm theo thang điểm 10 có trọng số 10%,

Yêu cầu và cách thức đánh giá: - Đi học đầy đủ: 5%.

- Tích cực tham gia phát biểu, thảo luận trên lớp: 5%.

+ Bài kiểm tra giữa kỳ có trọng số 30%; hình thức làm bài kiểm tra trên lớp (50 phút) hoặc sinh viên có số lần phát biểu đạt bình quân mỗi giờ học 1 lần;

+ Thi cuối kỳ có trọng số 60%; Hình thức Viết (90 phút) hoặc vấn đáp.

9. Giáo trình bắt buộc

1. Trần Đăng Sinh và Đào Đức Doãn, *Giáo trình tôn giáo học*, Nxb Đại học Sư phạm, 2005.

2. Nguyễn Hữu Vui và Trương Hải Cường, *Tập bài giảng Tôn giáo học*, Nxb Chính trị Quốc gia, 2003.

3. Nguyễn Thanh Xuân, *Một số tôn giáo ở Việt Nam*, Nxb Tôn giáo, 2012.

10. Tóm tắt nội dung học học phần

Tôn giáo học là một khoa ngành học, song ở đây mới dừng lại ở chỗ coi nó là một môn học mang tính đại cương, do vậy nội dung của môn học mới chỉ dừng lại ở những vấn đề cơ bản và chung nhất của Tôn giáo học, cụ thể gồm:

1. Bản chất, nguồn gốc của tôn giáo
2. Kết cấu và chức năng xã hội của tôn giáo của tôn giáo hiện đại
3. Sự ra đời tôn giáo, các kiểu tôn giáo trong lịch sử, lí giải quá trình xuất hiện và sự phát triển của tôn giáo với một số kiểu, hình thức tôn giáo.
4. Tín ngưỡng, tôn giáo Việt Nam, tìm hiểu về một số hình thức tín ngưỡng tiêu biểu của người Việt và về đạo Cao Đài, đạo Hòa Hảo.
5. Phật giáo và Phật giáo ở Việt Nam, tìm hiểu sự ra đời, giáo lí cơ bản của đạo Phật. Sự du nhập và phát triển của Phật giáo ở Việt Nam qua một số thời kỳ lịch sử.
6. Kitô giáo và Kitô giáo ở Việt Nam, tìm hiểu sự ra đời, giáo lí cơ bản của đạo Kitô, sự phân hóa trong đạo Kitô. Sự du nhập và phát triển của Kitô giáo (Công giáo, Tin Lành) ở Việt Nam qua một số thời kỳ lịch sử.
7. Islam và Islam ở Việt Nam, tìm hiểu về sự ra đời, giáo lí cơ bản của Islam. Sự du nhập Islam vào cộng đồng người Chăm ở Việt Nam.

10. Đường lối, chính sách của Đảng và pháp luật của nhà nước về tôn giáo

11. Nội dung chi tiết học phần

Chương 1. Nhập môn Tôn giáo học

1.1. Đối tượng nghiên cứu của Tôn giáo học

1.1.1. Khái lược về lịch sử nghiên cứu tôn giáo

1.1.2. Đối tượng nghiên cứu tôn giáo của Tôn giáo học

1.2. Phương pháp nghiên cứu tôn giáo của Tôn giáo học

1.2.1. Phương pháp biện chứng duy vật

1.2.2. Phương pháp lịch sử cụ thể

1.2.3. Phương pháp cấu trúc chức năng

1.2.4. Phương pháp tiếp cận từ nhu cầu tín ngưỡng, tôn giáo

1.2.5. Sự thống nhất trong nghiên cứu tôn giáo về mặt xã hội học và mặt triết học

1.2.6. Một số phương pháp khác

1.3. Nội dung nghiên cứu của Tôn giáo học

1.3.1. Những vấn đề chung về lí luận tôn giáo

1.3.2. Một số tín ngưỡng, tôn giáo cụ thể

Chương 2. Bản chất và nguồn gốc của tôn giáo

2.1. Bản chất của tôn giáo

2.1.1. Khái niệm tôn giáo

2.1.2. Một số định nghĩa khác nhau về tôn giáo

2.1.3. Định nghĩa của Ph. Ăngghen về tôn giáo

* Cấp độ của bản chất tôn giáo

2.2. Nguồn gốc của tôn giáo

2.2.1. Nguồn gốc xã hội

2.2.2. Nguồn gốc nhận thức

2.2.3. Nguồn gốc tâm lý

* Một số khía cạnh của văn hóa tôn giáo và *nguồn gốc văn hóa* của tôn giáo

* Vấn đề sự tồn tại của tôn giáo trong giai đoạn hiện nay

Chương 3. Kết cấu và chức năng xã hội của tôn giáo

3.1. Kết cấu của tôn giáo hiện đại

* Khái niệm tôn giáo hiện đại

3.1.1. ý thức tôn giáo

3.1.2. Sự thờ cúng tôn giáo

3.1.3. Tổ chức tôn giáo

3.2. Chức năng xã hội của tôn giáo

* Khái niệm chức năng, vai trò, sự tác động

3.2.1. Chức năng thế giới quan

3.2.2. Chức năng đền bù hư ảo

3.2.3. Chức năng điều chỉnh

3.2.4. Chức năng giao tiếp

3.2.5. Chức năng liên kết

* Một số chức năng khác của tôn giáo

Chương 4. Sự ra đời tôn giáo. Các kiểu tôn giáo trong lịch sử

4.1. Sự ra đời tôn giáo

4.1.1. Sự ra đời tôn giáo từ góc nhìn triết học duy vật về lịch sử

4.1.2. Một số ngành khoa học chứng minh sự ra đời tôn giáo

4.2. Các kiểu tôn giáo trong lịch sử

* Khái niệm kiểu tôn giáo và hình thức (loại) tôn giáo

4.2.1. Kiểu tôn giáo nguyên thủy

4.2.2. Kiểu tôn giáo hiện đại

Chương 5. Tín ngưỡng, tôn giáo Việt Nam

5.1. Tín ngưỡng Việt Nam

5.1.1. Phân loại tín ngưỡng Việt Nam

5.1.2. Một số loại hình tín ngưỡng tiêu biểu

5.2. Tôn giáo Việt Nam

* Một số vấn đề về tôn giáo nội sinh và tôn giáo ngoại nhập

5.2.1. Đạo Cao Đài

5.2.2. Đạo Hòa Hảo

Chương 6. Đạo Phật và Đạo Phật ở Việt Nam

6.1. Đạo Phật

6.1.1. Tiền đề ra đời đạo Phật

6.1.2. Giáo lí cơ bản của đạo Phật

6.2. Đạo Phật ở Việt Nam

6.2.1. Sự truyền bá Phật giáo vào Việt Nam

6.2.2. Phật giáo ở Việt Nam qua một số thời kỳ lịch sử

Chương 7. Đạo Kitô và đạo Kitô ở Việt Nam

7.1. Đạo Kitô

7.1.1. Tiền đề ra đời đạo Kitô

7.1.2. Giáo lí cơ bản của đạo Kitô

7.1.3. Sự phân hóa trong đạo Kitô

7.2. Đạo Kitô ở Việt Nam

7.2.1. Công giáo ở Việt Nam (Sự du nhập, các giai đoạn phát triển)

7.2.2. Tin lành ở Việt Nam (Sự du nhập, các giai đoạn phát triển)

Chương 8. Islam và Islam ở Việt Nam

8.1. Islam

8.1.1. Tiền đề ra đời Islam

8.1.2. Giáo lí cơ bản của Islam

8.2. Islam ở Việt Nam

8.2.1. Sự du nhập Islam vào Việt Nam

8.2.2. Cộng đồng người Chăm ở Việt Nam với Islam

Chương 9. Đường lối, chính sách của Đảng và pháp luật của nhà nước về tôn giáo

9.1. Tư tưởng Hồ Chí Minh về tôn giáo, tín ngưỡng

9.1.1. Các giai đoạn hình thành tư tưởng Hồ Chí Minh về tôn giáo, tín ngưỡng

9.1.2. Nội dung cơ bản của tư tưởng Hồ Chí Minh về tôn giáo, tín ngưỡng

9.2. Đường lối chính sách của Đảng, pháp luật của nhà nước về tôn giáo, tín ngưỡng

9.2.1. Đường lối chính sách của Đảng về tôn giáo, tín ngưỡng

9.2.2. Pháp luật của nhà nước về tôn giáo, tín ngưỡng

12. Lịch trình và hình thức tổ chức dạy học

Nội dung	Hình thức tổ chức dạy và học					Tổng
	Lên lớp: 45			Thực hành	Tự nghiên cứu: 135	
	Lý thuyết 36	Bài tập	Thảo luận 9			
Chương 1	4		1			5
Chương 2	3		1			4
Chương 3	3		1			4
Chương 4	3		1			4
Chương 5	4		1			5
Chương 6	6		1			7
Chương 7	6		1			7
Chương 8	4		1			5
Chương 9	3		1			4

3. Danh mục tài liệu tham khảo

TT	Mã học phần	Tên học phần	Số tín chỉ	Danh mục tài liệu tham khảo
I		Kiến thức khối ngành		
18	PHI1050	Tôn giáo học đại cương	3	<p>1. Tài liệu bắt buộc</p> <p>1. Toan Ánh (1992), <i>Tìm hiểu phong tục Việt Nam Nếp cũ – Tết lễ – Hội hè</i>, Nxb Thanh niên, Hà Nội.</p> <p>2. Mai Thanh Hải (2000), <i>Tôn giáo thế giới và Việt Nam</i>, Nxb Công an Nhân dân, Hà Nội.</p> <p>3. Trần Đăng Sinh - Đào Đức Doãn (2005), <i>Giáo trình tôn giáo học</i>, Nxb Đại học Sư phạm.</p> <p>4. Viện Nghiên cứu Tôn giáo (2003), <i>Lý luận về tôn giáo và tình hình tôn giáo ở Việt Nam</i> (tái bản), Nxb Chính trị Quốc gia.</p> <p>5 Nguyễn Hữu Vui – Trương Hải Cường (2003), <i>Tập bài giảng Tôn giáo học</i>, Nxb Chính trị Quốc gia.</p> <p>6. Nguyễn Thanh Xuân (2005), <i>Một số tôn giáo ở Việt Nam</i>, Nxb Tôn giáo.</p> <p>2. Tài liệu tham khảo thêm</p> <p>7. Ban Đại diện Phật giáo Hòa Hảo (2002), <i>Sám giảng giáo lý Phật giáo Hòa Hảo của Đức Huỳnh Giáo chủ</i> (tái bản lần thứ ba), Nxb Tôn giáo.</p>

TT	Mã học phần	Tên học phần	Số tín chỉ	Danh mục tài liệu tham khảo
				8. Ban Tôn giáo Chính phủ (2006), <i>Tôn giáo và chính sách tôn giáo ở Nam</i> , Nxb Chính trị Quốc gia.

4. Đội ngũ cán bộ giảng dạy (ghi theo số thứ tự trong khung chương trình)

TT	Mã học phần	Tên học phần	Số tín chỉ	Cán bộ giảng dạy			
				Họ và tên	Chức danh khoa học, học vị	Chuyên ngành đào tạo	Đơn vị công tác
25	PHI1050	Tôn giáo học đại cương	3	Trần Thị Kim Oanh	PGS.TS	Triết học	Khoa Triết học
				Vũ Văn Chung	ThS	Triết học	Khoa Triết học
				Nguyễn Hữu Thụ	TS	Triết học	Khoa Triết học

